

Ilaqutariinnemut, Inatsisinillu Atuutitsinermut Naalakkersuisoqarfik
Departementet for Familie og Justitsvæsen

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att.: Casper Grue Jensen

Inatsisartuts udtalelse vedrørende forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn m.v.)

Til orientering.

Inatsisartut har, jf. selvstyrelovens § 17, den 9. april 2014 med 25 stemmer for, 0 imod og 0 hverken for eller imod vedtaget Grønlands Selvstyres udtalelse vedrørende forslag til Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn m.v.). Udtalelsen har fået følgende ordlyd:

"Grønlands Selvstyre tilslutter sig Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn m.v.), idet Grønlands Selvstyre dog finder, at den i lovforslagets bemærkninger forudsatte 12 års aldersgrænse for videoafhøring af børn bør hæves til 15 år. Grønlands Selvstyre anmoder herudover Justitsministeren om at tage de øvrige opfordringer, som Lovudvalget har fremsat i udvalgets betænkning til forslaget, under overvejelse."

Inussiarnersumik inuulluaqquillunga
Med venlig hilsen

Departementschef
Susie Marthin Kjeldsen
Toqq/direkte 34 66 44
smar@nanoq.gl

15. april 2014
Sagsnr. 2013-090891
Dok. Nr. 1549941

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: ilan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

**FM 2014/136: Forslag til inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig
Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland
(Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter
og videoafhøring af børn m.v.)**

Afgivet til forslagens 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Kristian Jeremiassen, Siumut, næstformand
Inatsisartutmedlem Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartutmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit

1. Forslagets hovedpunkter

Lovforslaget indeholder forslag til en række ændringer i kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland. Forslaget indeholder 3 hovedelementer:

- 1) Der indsættes en bemyndigelsesbestemmelse i kriminalloven, hvorefter Inatsisartutlov nr. 24 af 3. december 2012 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien (den grønlandske psykiatrilov) efter justitsministerens nærmere bestemmelse kan finde anvendelse over for retspsykiatriske patienter.
- 2) Retsplejelovens regler om omgørelse af påtaleopgivelser og tiltalefrafald ændres, således at det bliver muligt at omgøre sådanne afgørelser efter omgørelsesfristens udløb, under samme betingelser, som gælder for genoptagelse af en sag, hvor tiltalte er frifundet ved retten, eller hvis nye beviser af vægt efterfølgende er kommet frem.

- 3) Der indsættes regler i retsplejeloven om videoafhøring af børn, svarende til reglerne herom i den danske retsplejelov.

De tre hovedelementer i forslaget er nærmere behandlet nedenfor under pkt. 3-5.

2. Høring og supplerende baggrundsmateriale

Lovudvalget har modtaget en oversigt over indholdet af de høringssvar, som Justitsministeriet har modtaget, og Justitsministeriets bemærkninger hertil. Høringsoversigten er vedlagt denne betænkning som bilag 1.

Departementet for Familie og Justitsvæsen har supplerende foretaget høring af en række myndigheder og organisationer m.v. her i Grønland. Høringssvarene er vedlagt denne betænkning som bilag 2.

Som bilag 3 til betænkningen er endvidere optaget en skrivelse fra Børnerådet og Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb til Justitsministeren vedr. videoafhøring af børn.

3. Indsættelse af en bemyndigelsesbestemmelse i kriminalloven, hvorefter Inatsisartutlov nr. 24 af 3. december 2012 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien (den grønlandske psykiatrilov) efter justitsministerens nærmere bestemmelse kan finde anvendelse over for retspsykiatriske patienter

I 2012 vedtog Inatsisartut en ny inatsisartutlov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien. Den nye psykiatrilov indebar en væsentlig styrkelse af patienternes retsstilling i forbindelse med frihedsberøvelse og tvangsbehandling, i forhold til den tidligere gældende psykiatrilov fra 1938.

I forhold til patienter, som er indlagt i henhold til en kriminalretlig afgørelse (retspsykiatriske patienter), reguleres tvangsanvendelse i psykiatrien imidlertid fortsat efter reglerne i psykiatriloven fra 1938.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at retspsykiatriske patienter så vidt muligt bør have samme retsstilling som andre psykiatriske patienter. Justitsministeriet foreslår derfor, at der i den grønlandske kriminallov indsættes en bestemmelse, som bemyndiger Justitsministeren til at fastsætte regler om, i hvilket omfang inatsisartutlov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien finder anvendelse i forhold til retspsykiatriske patienter.

Lovudvalget har noteret sig, at Institut for Menneskerettigheder i sit høringssvar har tilsluttet sig, at retspsykiatriske patienter så vidt muligt bør have den samme retsstilling som andre psykiatriske patienter. Institutet finder det derfor hensigtsmæssigt, at der indsættes en bestemmelse som den foreslåede.

Lovudvalget har endvidere noteret sig, at også Foreningen Grønlandske Advokater i sit høringssvar tilslutter sig den foreslåede bestemmelse. Foreningen Grønlandske Advokater understreger, at foreningen anser det for vigtigt, at samtlige relevante bestemmelser i inatsisartutloven om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien sættes i kraft. Justitsministeriet har hertil bemærket, at bemyndigelsesbestemmelsen vil blive anvendt til at udstede en bekendtgørelse om inatsisartutlovens anvendelse i forhold til retspsykiatriske patienter, men at ikke alle bestemmelser i inatsisartutloven dog vil kunne finde anvendelse i forhold til retspsykiatriske patienter.

4. Omgørelse af påtaleopgivelse og tiltalefrafald

En efterforskning af en lovovertrædelse fører ikke altid til, at anklagemyndigheden rejser tiltale mod den, som har været mistænkt eller sigtet i dagen.

Det kan skyldes, at anklagemyndigheden vurderer, at der ikke er udsigt til, at den pågældende ville blive dømt – enten fordi den pågældende faktisk har vist sig at være uskyldig, eller fordi beviserne mod ham, ikke er tilstrækkelige.

Hvor anklagemyndigheden i sådanne tilfælde undlader at rejse tiltale, anvendes betegnelsen ”*påtaleopgivelse*”.

Anklagemyndigheden kan imidlertid i visse situationer også undlade at rejse tiltale, selv om anklagemyndigheden mener at kunne bevise den sigtedes skyld. Herom anvendes betegnelsen ”*tiltalefrafald*”.

Da tiltalefrafald på samme måde som domfældelse indebærer, at den pågældende anses for skyldig, vil et tiltalefrafald fremgå af den pågældendes straffeattest. Det er som følge heraf i praksis en forudsætning for meddelelse af tiltalefrafald, at den sigtedes skyld er utvivlsom, eventuelt derved at der foreligger en tilståelse.

Det følger af den grønlandske retsplejelovs § 312, at *påtale* helt eller delvist kan opgives i følgende tilfælde:

- 1) Hvor sigtelsen har vist sig grundløs,
- 2) hvor videre forfølgning i øvrigt ikke kan ventes at føre til, at sigtede findes skyldig, eller

3) hvor sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den foranstaltning, som i givet fald kan forventes idømt.

Det følger af den grønlandske retsplejelovs § 313, at *tiltale* helt eller delvist kan frafalde i følgende tilfælde:

- 1) Hvor det på grund af det udviste forholds ringe betydning findes rimeligt at undlade tiltale,
- 2) Hvor kriminallovens §§ 6¹ eller 124² er anvendelig, og ingen eller kun en ubetydelig foranstaltning kan ventes idømt,
- 3) hvor sigtede var under 18 år på gerningstidspunktet, og tiltalefrafald ikke står i misforhold til gerningen og sagens omstændigheder i øvrigt,
- 4) hvor sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den foranstaltning, som i givet fald kan forventes idømt, eller
- 5) hvor det følger af bestemmelser fastsat af rigsadvokaten eller justitsministeren.

I andre tilfælde kan tiltale kun frafalde, hvis der foreligger særligt formildende omstændigheder eller andre særlige forhold, og tiltale ikke kan anses for påkrævet af almene hensyn.

Efter den grønlandske retsplejelovs § 315, stk. 1, kan en beslutning om at rejse tiltale eller en beslutning om at opgive påtale eller frafalde tiltale omgøres af rigsadvokaten eller justitsministeren. Omgørelse af en beslutning om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald kan dog kun finde sted, hvis der forkyndes en meddelelse herom for sigtede, senest 3 måneder efter at påtaleopgivelsen eller tiltalefrafaldet er meddelt vedkommende, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse.

Den grønlandske retsplejelovs § 315, stk. 1, fastsætter således en absolut omgørelsesfrist for beslutninger om opgivelse af påtale og frafald af tiltale.

Herved adskiller bestemmelsen sig fra den tilsvarende regel i den danske retsplejelov³. Efter de i Danmark gældende regler vil en beslutning om at opgive påtale eller frafalde tiltale også kunne omgøres *efter* udløbet af omgørelsesfristen⁴, hvis betingelserne for genoptagelse efter § 975 er opfyldt. En påtaleopgivelse eller et tiltalefrafald vil således kunne omgøres i Danmark,

¹ Bestemmelsen omhandler tilfælde, hvor gerningsmanden i forvejen er straffet for den pågældende kriminelle handling i en anden stat.

² Bestemmelsen omhandler tilfælde, hvor gerningsmanden allerede er dømt, men nu findes skyldig i yderligere en lovovertrædelse, der er begået før dommen.

³ § 724, stk. 2.

⁴ Omgørelsesfristen er i Danmark 2 måneder.

hvis der på et senere tidspunkt f.eks. måtte fremkomme nye, vægtige beviser, eller en tidligere sigtet måtte tilstå forbrydelsen.

Da der efter de gældende regler i den grønlandske retsplejelov således vil kunne opstå tilfælde, hvor f.eks. en beslutning om at opgive påtale i en alvorlig kriminalsag ikke kan omgøres, selv om en tidligere sigtet person efterfølgende tilstår, er det Justitsministeriets opfattelse, at reglerne ikke i tilstrækkelig grad tilgodeser hensynet til retshåndhævelsen.

Justitsministeriet foreslår derfor, at det i den grønlandske retsplejelovs § 315, stk. 1, fastsættes, at en beslutning om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald også kan omgøres af rigsadvokaten eller justitsministeren efter udløbet af omgørelsesfristen, under samme betingelser, som gælder for genoptagelse af en sag, hvor tiltalte er frifundet ved retten, eller hvis nye beviser af vægt efterfølgende er kommet frem.

Lovudvalget har noteret sig, at Foreningen Grønlandske Advokater ikke kan tilslutte sig den foreslåede ændring af reglerne om omgørelse af påtaleopgivelser og tiltalefrafald. Foreningen peger på, at hensynet til, at en tidligere sigtet skal kunne indrette sig på, at sagen nu er endeligt afgjort, må veje tungere end et ønske om at den grønlandske retsplejelovgivning så vidt muligt skal svare til den danske. Den usikkerhed, som en gennemførelse af forslaget vil indebære i forhold til tidligere sigtede, kan efter foreningens opfattelse heller ikke retfærdiggøres ved at henvise til, at det med den gældende retstilstand ikke er muligt at omgøre en beslutning om påtaleopgivelse og tiltalefrafald, hvis den tidligere sigtede på et senere tidspunkt tilstår, idet der – hvis en sådan situation måtte opstå – ville være tale om et atypisk og enkeltstående tilfælde. Foreningen er ikke bekendt med, at en sådan situation nogen sinde skulle være forekommet i Grønland.

Justitsministeriet har hertil bemærket, at omgørelsesreglerne skal varetage forskellige hensyn: På den ene side varetager reglerne det særlige hensyn, der er til, at en person, som har været sigtet, skal kunne indrette sig på, at sagen er endeligt afgjort. På den anden side skal reglerne samtidig varetage hensynet til, at sagens parter har mulighed for at påklage afgørelser om påtaleopgivelse og tiltalefrafald, og at den overordnede anklagemyndighed skal have mulighed for at sikre, at der træffes korrekte og ensartede afgørelser. *Herudover skal omgørelsesreglerne imidlertid også varetage hensynet til retshåndhævelsen.* Efter Justitsministeriets opfattelse varetages dette hensyn ikke i tilstrækkelig grad med den gældende § 315 i den grønlandske retsplejelov. Justitsministeriet henviser i den forbindelse til, at der vil kunne opstå tilfælde, hvor f.eks. en beslutning om at opgive påtale i en alvorlig kriminalsag ikke kan omgøres, selv om den tidligere sigtede person efter omgørelsesfristens udløb tilstår forbrydelsen. Det er Justitsministeriets opfattelse, at der med den foreslåede ændring opnås en bedre balance mellem de forskellige hensyn, som omgørelsesreglerne skal varetage.

Lovudvalget må hertil bemærke, at Justitsministeriets argumentation synes at have større vægt for så vidt angår påtaleundladelse end for så vidt angår tiltalefrafald.

Som tidligere nævnt indebærer tiltalefrafald på samme måde som domfældelse, at den pågældende anses for skyldig, ligesom tiltalefrafaldet kommer til at fremgå af den pågældendes straffeattest.

Det er Lovudvalgets forståelse, at det som følge heraf i praksis er en forudsætning for meddelelse af tiltalefrafald, at den sigtedes skyld er utvivlsom, eventuelt derved at der foreligger en tilståelse.

Det kan set i lyset heraf være vanskeligt at se, at retshåndhævelsessensyn med afgørende vægt skulle tale imod opretholdelsen af en absolut frist for omgørelse af beslutninger om tiltalefrafald.

Lovudvalget opfordrer på ovenstående baggrund til, at det overvejes, hvorvidt en bestemmelse som fastholder den gældende absolutte omgørelsesfrist for så vidt angår tiltalefrafald, men ikke for så vidt angår påtaleundladelse, ville være tilstrækkelig til at opnå en passende balance mellem de hensyn, som bestemmelsen skal varetage.

5. Videoafhøring af børn i Grønland

Den grønlandske retsplejelov indeholder ikke særlige regler om videoafhøring af børn.

Videoafhøring af børn er imidlertid i praksis blevet anvendt i Grønland siden en forsøgsordning på Retsvæsenkommissionens initiativ blev iværksat i 2002. Praksis svarer i dag i vidt omfang til, hvad der er gældende i Danmark efter de særlige regler herom i den danske retsplejelov.

Med lovforslaget indføres der i den grønlandske retsplejelov regler om beskikkelse af en forsvarer for den sigtede/mistænkte før videoafhøringen og om forsvarerens pligt til at overvære videoafhøringen fra monitorrummet. Endvidere foreslås det, at den mistænkte/sigtede ikke skal have adgang til at overvære videoafhøringen af barnet fra monitorrummet, men have adgang til efterfølgende at gennemse videooptagelsen af afhøringen og bede om genafhøring af barnet. Det foreslås også, at der indføres udtrykkelig hjemmel til at benytte videoafhøringen som bevis under retsmødet. Endelig foreslås det, at sigtedes adgang til at overvære retsmøder, ikke skal gælde for retsmøder, som efter rettens bestemmelse gennemføres med henblik på videoafhøring af et barn.

Det er i lovbemærkningerne til forslaget forudsat, at udenretlig videoafhøring af børn på 12 år eller derunder efter en konkret vurdering skal kunne finde anvendelse i bl.a. sager om seksuelle overgreb mod børn. Hvis der foreligger særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, vil der også kunne foretages videoafhøring af ældre børn.

Udenretlig videoafhøring af børn, med henblik på senere forevisning i retten, vil også kunne finde anvendelse i andre typer af sager end sager om seksuelle overgreb, hvor de samme hensyn til barnet gør sig gældende.

Lovudvalget har noteret sig, at Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at lovforslaget lovfæster almindelig praksis ved retssystemet i Grønland, ligesom instituttet bifalder udviklingen med øget lovregulering, idet en klar hjemmel og forudsigelighed i kriminalloven og retsplejen er grundlæggende menneskeretlige principper, der især skal varetage sigtedes rettigheder.

Institut for Menneskerettigheder bemærker i forhold til de foreslåede regler om optagelse og anvendelse af videoafhøring af børn, at videoafhøring af børn har karakter af en fravigelse af det almindelige retsprincip om bevisumiddelbarhed i retssystemet. Under hensyn til de i forslaget angivne retssikkerhedsmæssige garantier, samt især hensynet til, at barnet ikke skal give møde umiddelbart for domstolen i sager, hvor barnet muligvis har været udsat for seksuelle overgreb eller anden traumatiserende oplevelse, har instituttet ikke bemærkninger til disse dele af forslaget.

5.1 Særligt om aldersgrænsen for videoafhøring af børn:

Der er ikke i lovforslaget fastsat en aldersgrænse for videoafhøring af børn. Som allerede nævnt et det imidlertid i lovbemærkningerne til forslaget forudsat, at udenretlig videoafhøring af børn på 12 år eller derunder efter en konkret vurdering skal kunne finde anvendelse i bl.a. sager om seksuelle overgreb mod børn. Hvis der foreligger særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, vil der også kunne foretages videoafhøring af ældre børn.

En række høringsparter har anbefalet, at den forudsatte aldersgrænse for videoafhøring af børn hæves.

Saaffik, det landsdækkende center for børn og unge udsat for seksuelt misbrug, har således opfordret til, at aldersgrænsen hæves til 15 eller 18 år. Saaffik har i den forbindelse peget på, at en afhøring i retten i sager om vold og seksuelt misbrug kan opleves som traumatiserende for

børn også i aldersgruppen over 12 år. Saaffik oplyser, at aldersgrænsen er højere i flere af de skandinaviske lande.

Børnetalsmanden opfordrer ligeledes til, at videoafhøring i sager om seksuelle overgreb mod børn, og andre sager hvor der gør sig tilsvarende hensyn gældende, benyttes også hvor barnet er over 12 år. Børnetalsmanden peger i den forbindelse på, at det kan være lige så traumatiserende for f.eks. en 14 årig pige eller dreng at skulle fortælle om et seksuelt overgreb i utrygge omgivelser og foran den mistænkte / sigtede, som det vil være for en 12-årig. Børnetalsmanden henviser samtidig til, at FN's Børnekonvention definerer et barn som et menneske under 18 år. Endelig oplyser Børnetalsmanden, at aldersgrænsen for videoafhøring i Finland, Sverige og Island er 15 år, og i Norge 16 år.

Også Kommuneqafik Sermersooq opfordrer i sit høringssvar til, at det overvejes at hæve aldersgrænsen.

Lovudvalget er endelig opmærksom på, at Børnerådet og Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb i en skrivelse til Justitsministeren i december 2013 har opfordret til, at de i Danmark gældende regler om videoafhøring af børn ændres, således at aldersgrænsen hæves. Skrivelsen har baggrund i en undersøgelse, som Børnerådet og Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb har foretaget blandt piger, der har vidnet eller skal vidne som offer i sager om seksuelle overgreb. Skrivelsen er optaget som bilag 3 til denne betænkning.

Lovudvalget finder på ovenstående baggrund, at den i lovforslagets bemærkninger forudsatte 12 års aldersgrænse for videoafhøring af børn bør hæves til 15 år. Retsstillingen vil herefter være den, at udenretlig videoafhøring af børn på 15 år eller derunder efter en konkret vurdering vil kunne finde anvendelse i bl.a. sager om seksuelle overgreb mod børn. Hvis der foreligger særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, vil der også kunne foretages videoafhøring af ældre børn. Lovudvalget fremsætter ændringsforslag i overensstemmelse hermed.

5.2 Særligt om afhøringslokalernes egnethed og politiets forudsætninger for at kunne gennemføre afhøringer af børn på en hensigtsmæssig og for barnet skånsom måde:

Lovudvalget har noteret sig, at Børnetalsmanden i sit høringssvar har peget på, at Børnehuset Saaffik (i Nuuk) har rammerne og fagkundskaben til at sikre en skånsom afhøring af børn, ligesom der i en række kystbyer findes familiecentre, som kunne udgøre en egnet ramme for videoafhøring af børn.

På linje hermed henleder Saaffik i sit høringssvar opmærksomheden på, at der i Saaffik er mulighed for, at børn kan videoafhøres ét sted, hvor alle relevante fagpersoner er samlet

(herunder repræsentanter for politi, sundhedsvæsen, sagsbehandlere og retsvæsen), således at barnet undgår at skulle gentage sin forklaring til forskellige personer, på forskellige lokaliteter.

Lovudvalget har dog også noteret sig, at den arbejdsgruppe, som i 2002 afgav den betænkning⁵, som ligger til grund for de gældende danske regler om videoafhøring af børn, på baggrund af anbefalinger fra forskellige organisationer, der varetager børns interesser, overvejede, hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt at indrette videoafhøringslokaler andre steder end på politistationer. Arbejdsgruppen fandt imidlertid ikke anledning til at stille forslag herom. Derimod understregede arbejdsgruppen vigtigheden af, at det lokale, hvor afhøringen af barnet finder sted, er imødekommende og børnevenligt indrettet.

Hertil kommer – hvilket også fremgår af betænkningen om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn – at indretning og placering af afhøringslokalet kan være af betydning for optagelsens billed- og lyd kvalitet.

Lovudvalget opfordrer på ovenstående baggrund til, at lovændringen benyttes som en anledning til at evaluere, hvorvidt der i hver af de enkelte politistationer i Grønland forefindes afhøringslokaler af en beskaffenhed og med en indretning, som gør lokalet egnet til videoafhøring af børn, og samtidig overveje, hvorvidt lokaler i andet regi – f.eks. Saaffik eller familiecentrene – eventuelt kunne udgøre en bedre ramme for sådanne afhøringer.

En problemstilling, som ikke er belyst i de indkomne høringssvar, er behovet for at sikre, at den eller de polititjenestemænd, som foretager afhøringer af børn i sager om seksuelle overgreb eller andre traumatiserende oplevelser, er i besiddelse af de faglige kvalifikationer, som særligt er fornødne i forhold til at kunne gennemføre afhøringen på en hensigtsmæssig og for barnet skånsom måde.

Arbejdsgruppen vedr. gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn fandt i den betænkning, som ligger til grund for de gældende danske regler om videoafhøring af børn, at afhøringerne bør foretages af en polititjenestemand. Arbejdsgruppen fandt dog, at det bør være muligt, at en børnesagkyndig efter en konkret vurdering kan bistå polititjenestemanden med afhøringen, f.eks. hvis barnet i særlig grad er psykisk belastet af overgrebet, og at den børnesagkyndige i sådanne tilfælde tillige skulle kunne vejlede forsvareren og anklageren vedr. formulering af eventuelle supplerende spørgsmål til barnet.

Lovudvalget er bekendt med, at Rigspolitchefen i 2000 nedsatte en arbejdsgruppe vedrørende efterforskning af sager om seksuelle overgreb mod børn. Arbejdsgruppen fik til opgave at vurdere, om der skulle foretages ændringer i politiskolens kursus "Afhøring af børn i

⁵ Betænkning nr. 1420: Gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn. August 2002.

sædelighedssager". Arbejdsgruppens kommissorium blev senere udvidet, således at arbejdsgruppen tillige skulle overveje mulighederne for at etablere en ordning, hvorefter særligt uddannede politifolk forestår afhøringen af børn og eventuelt tillige bistår med rådgivning i forbindelse med efterforskningen.

Arbejdsgruppen afgav samme år sine anbefalinger, herunder:

- At der skulle etableres en assistanceordning, hvor særligt uddannede polititjenestemænd, der placeres i politikredse spredt over landet, kan yde bistand til videoafhøring af børn i sager om seksuelle overgreb.
- At de pågældende polititjenestemænd skal gennemføre en særlig kompetencegivende uddannelse i behandlingen af sager om seksuelle overgreb mod børn. Uddannelsen skal særligt målrettes videoafhøring af børn.
- De pågældende polititjenestemænd skal sikres løbende efteruddannelse.

I Danmark oprettedes som opfølgning på arbejdsgruppens anbefalinger med virkning fra januar 2002 en assistanceordning, således som foreslået af arbejdsgruppen. Endvidere blev der i politiskolen i slutningen af 2001 oprettet et nyt specialkursus i videoafhøring af børn i sager om seksuelle overgreb.

Lovudvalget er ikke bekendt med, hvorvidt der også i Grønland er oprettet en assistanceordning, således at særligt uddannede (og løbende efteruddannede) polititjenestemænd kan yde bistand til videoafhøring af børn i sager om seksuelle overgreb.

Lovudvalget opfordrer på ovenstående baggrund til, at lovændringen benyttes som en anledning til at evaluere, hvorvidt de polititjenestefolk, som i Grønland gennemfører videoafhøring af børn i tilstrækkelig grad er sikret assistance fra heri særligt uddannede kolleger, og – hvis dette ikke måtte være tilfældet – om de polititjenestefolk, som i Grønland gennemfører videoafhøring af børn selv har en uddannelse i og erfaring med sådanne videoafhøringer, som i tilstrækkelig grad sikrer en forsvarlig gennemførelse af videoafhøringerne.

5.3 Særligt om den mistænkte / sigtedes udelukkelse fra sammen med sin advokat at overvære afhøringen af barnet fra et andet lokale via monitor, samt om muligheden for genafhøring

Som lovforslaget er udformet, afskæres den mistænkte/sigtede fra adgang til at overvære videoafhøringen af barnet fra monitorrummet. Der skal imidlertid beskikkes en forsvarer for

den sigtede/mistænkte før videoafhøringen, og denne forsvarer har pligt til at overvære videoafhøringen fra monitorrummet. Endvidere får den mistænkte/sigtede adgang til efterfølgende at gennemse videooptagelsen af afhøringen og bede om genafhøring af barnet.

Foreningen Grønlandske Advokater har vedr. muligheden for genafhøring anført, at videoafhøring af et barn typisk sker tidligt i et sagsforløb. På det tidspunkt hvor den mistænkte/sigtede får mulighed for at gennemse videoafhøringen og begære genafhøring, er der derfor typisk ikke foretaget ret mange andre efterforskningsskridt. Under den efterfølgende efterforskning kan der komme forhold frem, som den mistænkte/sigtede ikke havde eller burde have haft kendskab til, og som den pågældende derfor ikke har haft mulighed for at begære genafhøring om. Foreningen Grønlandske Advokater finder derfor, at der bør gives den mistænkte/sigtede adgang til at begære genafhøring på et senere tidspunkt, hvis efterforskningen nødvendiggør dette. Samtidig bør der gives mulighed for at begære genafhøring af barnet, hvis det sker inden for rimelig tid efter, at forsvareren har haft mulighed for at drøfte sagen med den mistænkte/sigtede, uanset hvor længe der er gået, før den mistænkte/sigtedes gennemsyn af videoafhøringen har kunnet finde sted.

Justitsministeriet har hertil bemærket, at det af lovbemærkningerne fremgår, at det bør tilstræbes, at den mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen – eventuelt samme dag og så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen. Hvis mistænkte/sigtede eller dennes forsvarer herefter vil begære barnet genafhørt, skal begæring herom fremsættes snarest muligt efter, at gennemsynet har fundet sted. En begæring om genafhøring vil som udgangspunkt skulle fremsættes inden 2 uger efter, at den mistænkte/sigtede har foretaget gennemsyn af den første afhøring af barnet. Fremsættes en anmodning om genafhøring senere, må der ved vurderingen af, om genafhøring skal foretages, lægges vægt på, om hensynet til barnet tilsiger – navnlig på grund af den tid, der er forløbet siden den første afhøring – at der ikke foretages fornyet afhøring af barnet. Det må ved vurderingen endvidere indgå, hvad der er årsagen til den sene begæring om genafhøring, herunder om det skyldes den mistænkte/sigtedes egne forhold. Det vil også kunne indgå i vurderingen, om der er fremkommet nye oplysninger efter afhøringen af barnet.

Vedr. den mistænkte / sigtedes udelukkelse fra sammen med sin advokat at overvære afhøringen af barnet fra et andet lokale via monitor har Lovudvalget noteret sig, at en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for politi og anklagemyndighed samt en speciallæge i børnesygdomme i maj 1995 afgav en beretning om videoafhøring af børn. I beretningen blev det lagt til grund, at mistænkte / sigtede i sager om seksuelle overgreb mod børn ikke havde krav på at overvære videoafhøringen af barnet i et tilstødende lokale, men at den pågældendes interesser måtte varetages af forsvareren.

På denne baggrund og ud fra et hensyn til barnet var det indtil marts 2000 i Danmark praksis, at den, der var mistænkt eller sigtet for seksuelt misbrug af et barn, ikke havde krav på at overvære politiets videoafhøring af barnet.

Den 16. marts 2000 afsagde Højesteret imidlertid to kendelser⁶, hvori Højesteret fastslog, at sigtede / mistænkte skulle have adgang til at overvære politiets afhøring af barnet fra monitorrummet.

Højesteret udtalte blandt andet følgende:

”Den fulgte praksis med hensyn til videooptagelse af politiets afhøringer af børn i sædelighedssager har til formål dels at sikre bevis så hurtigt som muligt, dels at skåne børnene for afhøringer i retten. Den omstændighed, at videooptagelsen under en eventuel domsforhandling skal anvendes som bevis og således skal træde i stedet for en afhøring af barnet i retten, taler for, at videoafhøringerne i videst muligt omfang sker under iagttagelse af retssikkerhedsmæssige garantier svarende til dem, der gælder for indenretlige afhøringer. En adgang for den mistænkte eller sigtede til at være til stede i et andet lokale (monitorrummet) og derfra via tv-skærm overvære afhøringen vil tilgodese et retssikkerhedsmæssigt hensyn, idet det herved kan sikres, at forsvareren er i stand til – gennem den afhørende kriminalassistent – at stille relevante supplerende spørgsmål. Hermed vil man samtidig – også i barnets interesse – kunne mindske behovet for genafhøring.”

Der blev efterfølgende indsat en ny bestemmelse i den danske retsplejelov, som udtrykkeligt fastsætter, at den mistænkte/sigtede ikke har adgang til at overvære afhøringen, heller ikke fra et monitorrum, men efterfølgende skal have adgang til at gennemse videooptagelsen af afhøringen og til at bede om genafhøring af barnet.

Retsstillingen har herefter i Danmark været den, at den mistænkte/sigtede ikke har adgang til at overvære afhøringen fra et monitorrum.

Det oplyses i lovbemærkningerne til lovforslaget, at selv om tilsvarende regler ikke findes i den grønlandske retsplejelov, svarer praksis i Grønland på dette punkt til reglerne i den danske retsplejelov. Der foretages således i praksis kun videoafhøringer, som ikke overværes af den mistænkte/sigtede. Den mistænkte/sigtede har senere mulighed for at gennemse videooptagelsen af afhøringen og til at bede om genafhøring af barnet.

Lovudvalget skal hertil bemærke, at den beskrevne hidtidige praksis ikke synes at harmonere med ovennævnte højesteretskendelser, henset til at der ikke med virkning for Grønland er fastsat regler, som udtrykkeligt afskærer den mistænkte/sigtede fra at overvære

⁶ Sag nr. 9/2000 (som er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 1326) og sag nr. 589/1999.

videoafhøringen af barnet via monitor i et andet lokale. Den beskrevne praksis må på denne baggrund umiddelbart give udvalget anledning til undren.

Hvis lovforslaget imidlertid vedtages i den foreliggende form, afskæres den mistænkte/sigtede fra adgang til at overvære videoafhøringen af barnet fra monitorrummet, i lighed med hvad der hidtil har været praksis; nu blot med den fornødne lovhjemmel.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Justitsministeriet ved valget af den foreslåede løsning har lagt vægt på hensynet til at skåne barnet samt til at opnå en uforbeholden og detaljeret forklaring fra barnet. Hvis barnet informeres (hvilket efter Justitsministeriets opfattelse som udgangspunkt bør ske, hvis der er tale om et større barn) om, at den mistænkte/sigtede overværer afhøringen fra monitorrummet, vil det kunne påvirke barnets forklaring.

Efter lovforslaget vil videoafhøringen kunne anvendes som bevis under retssagen. Justitsministeriet understreger, at der derfor også er et væsentligt hensyn at tage til den mistænkte/sigtedes retssikkerhed og mulighed for at varetage sit forsvar. Justitsministeriet finder imidlertid, at dette hensyn kan varetages ved forslaget om forsvarerens pligt til at overvære afhøringen, samt ved den mistænkte/sigtedes ret til snarest muligt efter afhøringen at gennemse videooptagelsen af afhøringen og til at anmode om genafhøring af barnet.

Lovudvalget har noteret sig, at Arbejdsgruppen vedr. gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn i den betænkning, som ligger til grund for de gældende danske regler om videoafhøring af børn, var splittet i spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte/sigtede skal gives mulighed for at overvære afhøringen, via en monitor placeret i et andet lokale.

Et mindretal i arbejdsgruppen, bestående af bl.a. professor dr. jur. Eva Smith, foreslog således ud fra en afvejning af hensynet til mistænkte retssikkerhed og hensynet til barnet, at den mistænkte / sigtede bør have adgang til at følge videoafhøringen af barnet fra et monitorrum, som dog ikke bør være beliggende i den bygning, hvor barnet afhøres. En sådan ordning ville efter mindretallets vurdering medføre et mindre behov for genafhøringer og som følge heraf såvel en mindre belastning af barnet, som en mindre risiko for, at barnet og dets forklaring påvirkes.

Lovudvalget anerkender risikoen for, at det vil kunne påvirke barnets vidneudsagn, hvis barnet oplyses, at den mistænkte / sigtede overværer afhøringen via en tv-skærm i en anden bygning eller et andet lokale i samme bygning, således at der ikke opnås en uforbeholden og detaljeret forklaring fra barnet. Spørgsmålet er imidlertid, om risikoen herfor er væsentligt mindre, hvis barnet oplyses, at den mistænkte / sigtede efterfølgende får adgang til at se en videooptagelse af barnets vidneudsagn.

Hertil kommer, at en ordning, hvor den mistænkte / sigtede først efterfølgende får lejlighed til at gøre sig bekendt med barnets vidneudsagn, indebærer, at det vil være nødvendigt at indkalde barnet til en genafhøring, hvor den polititjenestemand som står for afhøringen, fremsætter de spørgsmål, som forsvaret måtte have. Spørgsmålet er, om man ikke herved udsætter barnet for en unødigt belastning. Med en ordning, hvor den mistænkte / sigtede overværer afhøringen via en tv-skærm i en anden bygning eller et andet lokale i samme bygning, ville forsvarets spørgsmål kunne stilles efter en kort pause i afhøringen. Dermed ville genafhøring som udgangspunkt være overflødig.

Henset hertil, og til argumentationen i henholdsvis de ovennævnte Højesterets-kendelser og i mindretalsudtalelsen i betænkningen om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn *opfordrer Lovudvalget til*, at det overvejes at give den mistænkte / sigtede mulighed for at overvære afhøringen via en tv-skærm, så vidt muligt i en anden bygning, og hvis dette ikke er muligt; i et andet lokale i samme bygning, men uden at barnet risikerer kontakt med den mistænkte / sigtede i forbindelse med afhøringen.

Lovudvalgets indstilling

Et enigt Udvalg fremsætter følgende ændringsforslag:

Grønlands Selvstyre tilslutter sig Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn m.v.), idet Grønlands Selvstyre dog finder, at den i lovforslagets bemærkninger forudsatte 12 års aldersgrænse for videoafhøring af børn bør hæves til 15 år. Grønlands Selvstyre anmoder herudover Justitsministeren om at tage de øvrige opfordringer, som Lovudvalget har fremsat i udvalgets betænkning til forslaget, under overvejelse.

Lovudvalget skal anmode Naalakkersuisut om at holde sig orienteret om Justitsministerens overvejelser i relation til Lovudvalgets opfordringer, og at informere Lovudvalget herom.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen,
Formand
Siumut

Kristian Jeremiassen
Siumut

Sara Olsvig
Inuit Ataqtigiit

Doris Jakobsen
Siumut

Ane Hansen
Inuit Ataqtigiit

BILAG 1

JUSTITS MINISTERIET

Strafferetskontoret

Dato: 16. januar 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Casper Grue Jensen
Sagsnr.: 2012-730-0186
Dok.: 891267

KOMMENTERET OVERSIGT

over

**høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af kriminallov
for Grønland og retsplejelov for Grønland
(Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske
patienter og videoafhøring af børn m.v.)**

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et lovudkast har været i høring hos:

Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kredsdommerforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Grønlands Politiforening, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Foreningen Grønlandske Advokater, Forsvarerforeningen i Grønland, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Kredsdommerforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Foreningen Grønlandske Advokater og Institut for Menneskerettigheder.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringsvar.

Justitsministeriets bemærkninger hertil er anført nedenfor i *kursiv*.

2. Høringssvarene

Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Kredsdommerforeningen og Politiforbundet i Danmark har ikke bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Generelt

Advokatrådet kan i det hele tilslutte sig de foreslåede ændringer af kriminalloven og retsplejeloven for Grønland.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at lovforslaget lovfæster almindelig praksis ved retssystemet i Grønland, ligesom instituttet bifalder udviklingen med øget lovregulering, idet en klar hjemmel og forudsigelighed i kriminalloven og retsplejen er grundlæggende menneskeretlige principper, der især skal varetage sigtedes rettigheder.

2.2. Retspsykiatriske patienter

Foreningen Grønlandske Advokater kan tilslutte sig den foreslåede bestemmelse, men anser det dog for vigtigt, at samtlige relevante bestemmelser, der sikrer den domfældtes rettigheder, sættes i kraft.

Som det fremgår af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 263 a i den grønlandske kriminallov, vil justitsministeren, hvis loven vedtages, i medfør af denne bemyndigelsesbestemmelse udstede en bekendtgørelse om den grønlandske psykiatrilovs anvendelse over for retspsykiatriske patienter. Der er dog – som også nævnt i bemærkningerne – visse regler i den grønlandske psykiatrilov, som ikke eller kun i begrænset omfang vil kunne finde anvendelse over for retspsykiatriske patienter.

Institut for Menneskerettigheder kan tiltræde, at retspsykiatriske patienter så vidt muligt bør have den samme retsstilling som andre psykiatriske patienter. Instituttet finder det derfor hensigtsmæssigt, for blandt andet at undgå problemstillinger i forhold til det accessoriske diskriminationsforbud i EMRK artikel 14, at justitsministeren som angivet i forslaget be-

myndiges til at fastsætte regler om den grønlandske psykiatrilovs tilsvarende anvendelse på retspsykiatriske patienter. I forlængelse heraf bemærker instituttet, at instituttet er af den opfattelse, at overførsel af psykiatriske patienter til en lukket psykiatrisk afdeling i Danmark i konkrete tilfælde, afhængig af familiemæssige og ægteskabelige forhold, vil kunne stride mod retten til familieliv efter EMRK artikel 8 og retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvis besøg af familiemedlemmer umuliggøres eller vanskeliggøres.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse om anvendelse af den grønlandske psykiatrilov på retspsykiatriske patienter ikke har betydning for spørgsmålet om overførsel af psykiatriske patienter, herunder retspsykiatriske patienter, fra Grønland til Danmark, men derimod alene angår disse patienters retsstilling under indlæggelse i Grønland.

2.3. Omgørelse af påtaleopgivelser og tiltalefrafald

Foreningen Grønlandske Advokater kan ikke tilslutte sig den foreslåede ændring af reglerne om omgørelse af påtaleopgivelser og tiltalefrafald. Det forhold, at den tilsvarende bestemmelse i den danske retsplejelov har et andet indhold, er således ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at den grønlandske retsplejelov bør ændres. Hensynet til den, der har været sigtet, vejer tungere end hensynet til en ens retstilstand i Danmark og Grønland. De gældende regler i retsplejeloven giver den overordnede anklagemyndighed mulighed for at sikre, at der træffes korrekte og ensartede afgørelser. Det i lovforslaget nævnte eksempel, hvor en tidligere sigtet person på et senere tidspunkt tilstår forbrydelsen, vil være et så enkeltstående tilfælde, at det ikke opvejer den generelle usikkerhed, dette vil medføre for tidligere sigtede, og at foreningen ikke er bekendt med, at en sådan situation er forekommet i Grønland.

Lovforslaget indebærer, at reglerne om omgørelse af påtaleopgivelser og tiltalefrafald ændres, så det bliver muligt at omgøre sådanne afgørelser efter omgørelsesfristens udløb i de særlige tilfælde, hvor betingelserne for genoptagelse efter den grønlandske retsplejelovs § 582, nr. 1 eller 2, er opfyldt.

Som det fremgår af pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, varetager omgørelsesreglerne forskellige hensyn. På den ene side varetager reglerne det særlige hensyn, der er til, at en person, som har været sigtet, skal kunne indrette sig på, at sagen er endeligt afgjort. På den anden side

skal reglerne samtidig varetage hensynet til, at sagens parter har mulighed for at påklage afgørelser om påtaleopgivelse og tiltalefrafald, og at den overordnede anklagemyndighed skal have mulighed for at sikre, at der træffes korrekte og ensartede afgørelser. Herudover skal omgørelsesreglerne imidlertid også varetage hensynet til retshåndhævelsen. Efter Justitsministeriets opfattelse varetages dette hensyn ikke i tilstrækkelig grad med den gældende § 315 i den grønlandske retsplejelov. Justitsministeriet henviser i den forbindelse til den omstændighed, at der vil kunne opstå tilfælde, hvor f.eks. en beslutning om at opgive påtale i en alvorlig kriminalsag ikke kan omgøres, selv om den tidligere sigtede person efter omgørelsesfristens udløb tilstår forbrydelsen.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der med den foreslåede ændring opnås en bedre balance mellem de forskellige hensyn, som omgørelsesreglerne skal varetage.

2.4. Videoafhøring af børn

Foreningen Grønlandske Advokater bemærker, at videoafhøring af et barn typisk sker først i et sagsforløb, og at der typisk ikke er foretaget meget efterforskning, når den mistænkte/sigtede får mulighed for at gennemse videoafhøringen og begære genafhøring. Under den efterfølgende efterforskning kan der komme forhold frem, som den mistænkte/sigtede ikke havde eller burde have haft kendskab til, og som den pågældende derfor ikke har haft mulighed for at begære genafhøring om. Der bør derfor gives adgang til at begære genafhøring på et senere tidspunkt, hvis efterforskningen nødvendiggør dette. Samtidig bør der gives mulighed for at begære genafhøring af barnet, hvis det sker inden for rimelig tid efter, at forsvareren har haft mulighed for at drøfte sagen med den mistænkte/sigtede, uanset hvor længe der er gået, før der sker gennemsyn af videoafhøringen.

Foreningen bemærker herudover, at det ikke synes hensigtsmæssigt, at forslaget lægger op til, at forsvareren først orienteres om politiets underretning af mistænkte/sigtede om muligheden for at gennemse videoafhøringen, hvis mistænkte/sigtede ikke reagerer på politiets henvendelse eller ikke ønsker at gennemse videoen. Politiet bør derfor orientere forsvareren, når underretningen af mistænkte/sigtede har fundet sted.

Foreningen bemærker endelig, at det foreslåede § 344, stk. 1, 3. pkt., indebærer, at der vil gælde forskellige aldersgrænser for videoafhøring af børn afhængig af, om afhøringen foretages af politiet eller indenretligt. Af hen-

syn til den sigtedes rettigheder foreslår foreningen, at bestemmelsen begrænses til kun at gælde for afhøring af børn under 12 år, medmindre der foreligger sådanne særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, at det er nødvendigt, at den sigtede ikke har ret til at overvære afhøringen af et barn, der er ældre end 12 år.

Med lovforslaget foreslås der en særlig regulering i den grønlandske retsplejelov af videoafhøring af børn svarende til reglerne herom i den danske retsplejelov.

Efter den foreslåede bestemmelse i den grønlandske retsplejelovs § 340 a, stk. 2, har den mistænkte/sigtede ikke adgang til at overvære afhøringen. Derimod skal den pågældende snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet. En begæring fra den pågældende eller dennes forsvarer om, at der foretages genafhøring af barnet, skal fremsættes snarest muligt herefter.

Som det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, bør det tilstræbes, at den mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen – eventuelt samme dag og så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen. Hvis mistænkte/sigtede eller dennes forsvarer herefter vil begære barnet genafhørt, skal begæring herom fremsættes snarest muligt efter at gennemsynet har fundet sted. En begæring om genafhøring vil som udgangspunkt skulle fremsættes inden 2 uger efter, at den mistænkte/sigtede har foretaget gennemsyn af den første afhøring af barnet. Fremsættes en anmodning om genafhøring senere, må der ved vurderingen af, om genafhøring skal foretages, lægges vægt på, om hensynet til barnet tilsiger – navnlig på grund af den tid, der er forløbet siden den første afhøring – at der ikke foretages fornyet afhøring af barnet. Det må ved vurderingen endvidere indgå, hvad der er årsagen til den sene begæring om genafhøring, herunder om det skyldes den mistænkte/sigtedes egne forhold. Det vil også kunne indgå i vurderingen, om der er fremkommet nye oplysninger efter afhøringen af barnet.

Efter Justitsministeriets opfattelse giver den foreslåede bestemmelse på denne baggrund tilstrækkelig mulighed for, at der på et senere tidspunkt vil kunne foretages en ny videoafhøring af barnet, hvis der i forbindelse med politiets videre efterforskning i sagen fremkommer sådanne nye oplysninger, at dette vurderes at være nødvendigt af hensyn til sagens oplysning.

Når det i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse er anført, at politiet bør henvende sig til forsvareren i tilfælde af, at mistænkte/sigtede afstår fra at gennemse videooptagelsen eller forholder sig passiv over for politiets henvendelse om gennemsyn, er det for at fremhæve, at politiet bør sikre, at mistænkte/sigtede og dennes forsvarer er tilstrækkeligt vejledt om, at hvis mistænkte/sigtede forholder sig passiv eller afstår fra at gennemse videooptagelsen, vil den pågældende ikke af denne grund efterfølgende kunne anfægte, at videoafhøringen anvendes som bevis under sagen. Der er således ikke noget til hinder for, at politiet også orienterer forsvareren om, at mistænkte/sigtede er blevet underrettet om muligheden for at gennemse videooptagelsen. Det bemærkes herudover, at forsvareren vil være til stede under videoafhøringen og dermed under alle omstændigheder selv vil kunne tage initiativ til at drøfte muligheden for at gennemse videooptagelsen med mistænkte/sigtede.

Som det fremgår af pkt. 4.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er udgangspunktet, at videoafhøring kun foretages, når barnet er 12 år eller derunder. Der kan dog foreligge særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, der bevirker, at der foretages videoafhøring også af ældre børn. Dette gælder også med hensyn til en indenretlig videoafhøring, som retten har truffet bestemmelse om i medfør af den grønlandske retsplejelovs § 155, stk. 3. Lovforslaget indebærer således ikke, at der vil gælde forskellige aldersgrænser for udenretlig og indenretlig videoafhøring af børn.

Institut for Menneskerettigheder bemærker i forhold til de foreslåede regler om optagelse og anvendelse af videoafhøring af børn, at videoafhøring af børn har karakter af en fravigelse af det almindelige retsprincip om bevisumiddelbarhed i retssystemet. Under hensyn til de i forslaget angivne retssikkerhedsmæssige garantier, samt især hensynet til, at barnet ikke skal give møde umiddelbart for domstolen i sager, hvor barnet muligvis har været udsat for seksuelle overgreb eller anden traumatiserende oplevelse, har instituttet ikke bemærkninger til disse dele af forslaget.

3. Lovforslaget

Justitsministeriet har efter, at lovudkastet har været i høring, indsat lovforslagets § 1, nr. 1, der alene vedrører en rent korrekturmæssig ændring af § 2 i kriminallov for Grønland.

Herudover har Justitsministeriet i forhold til høringsudkastet foretaget enkelte ændringer i lovforslaget af redaktionel karakter.

BILAG 2

Hørings svar vedrørende forslag til ændring af kriminallov for Grønland

Fra Saaffik, Landsdækkende center for børn og unge udsat for seksuelt misbrug - 10.01.14

Side 22 afsnit 3: Saaffik (eller børnehuset) kan/bør nævnes. Der står nu at videoafhøringen kan ske i et særligt indrettet rum på politistationen. Men i sager om vold og seksuelle overgreb kan Saaffik benyttes.

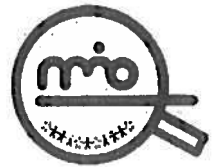
I forhold til aldersgrænse for videoafhøring:

I dag foreligger det således, at videoafhøringer af børn kun foretages såfremt børnene er under 12 år. Hvis børnene er over 12 år gamle skal de møde op i retten og afgive vidneforklaring. Dette kan være en meget stor (og unødvendig) belastning for det enkelte barn og kan i visse tilfælde retraumatisere barnet. Børn risikerer at møde deres krænker i retssalen, dette kan være meget angstfremkaldende for barnet og kan medvirke til, at barnet ikke får fortalt om hele sin traumatiske oplevelse.

Saaffik er oprettet således børn og unge ikke behøver at afgive deres forklaring (fortælle om deres traumatiske oplevelser) igen og igen, samt til forskellige fagpersoner forskellige steder (politi, sundhedsvæsen, sagsbehandler, retsvæsen). I Saaffik er der mulighed for at børn videoafhøres ét sted, hvor alle fagfolk samles – efter en-dørsprincippet. Videoafhøringen (den filmede afhøring) kan således benyttes i retssalen og herved kan børn undgå de unødvendige belastninger. Desværre er det som beskrevet således, at dette kun gælder for børn op til 12 år, og kun i særlige tilfælde videoafhører man børn over 12 år (f.eks. grundet funktionsnedsættelser, kognitive udvikling eller andet). Videoafhøring er en stor hjælp for det enkelte barn.

Aldersgrænsen for videoafhøring af børn bør ændres og hæves til 15 eller 18 år. I nogle skandinaviske lande er aldersgrænsen højere. F.eks. er aldersgrænsen 16 år i Finland og Norge. Børn er stadig børn selvom de er over 12 år og de kan alle opleve en afhøring i retten som enormt traumatiserende.

Det er derfor anbefalelsesværdigt, at man er opmærksom på at få hævet aldersgrænsen for videoafhøring af børn, og i samarbejde med den danske Justitsminister går i dialog omkring dette.

MIO
Issortarfimmur 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik
Departementet for Familie og Justitsvæsen

Kalaallit Nunaanni pinnerluttulerinermi inatsisip aamma eqqartuussisarnermi inatsisip allanngortinneqarnissaanut siunnersuutit pillugit tusarniaanermut Meeqqat illersuisuata akissutaa.

20-01-2014
Sags nr. 2013-082043
Dok. nr. 1457175

Tusarniaassutigineqartoq "Kalaallit Nunaanni pinnerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnerannik inatsisissamut siunnersuut" 20.12.13 ullunerneqartoq tiguara. Inersimasunik tarnimikkut nappaateqartunut unnerluussisoqartillugu aamma sullareqqitassanngortitsinermi unnerluussinermillu tunuartitsisoqartillugu malittarisassat, kiisalu meeqqanik video atorlugu apersuinnermi malittarisassanut allannguutissatut siunnersuutit tunngatinneqarput.

Video atorlugu meeqqanik apersulsarneq, aamma meeqqat eqqartuussiveqarfimmik naapitsinerat pillugu allannguutissatut siunnersuutit kisilsa aallaavigalugit akissuteqassaanga.

Pingaarnertut isumaqarpunga pinnerluuteqarnernik aalajangersimasunik sullaqartoqartillugu, soorlu meeqqanut kinguaassiuutitigut kannguttaatsullortoqartillugu, pissusissamisoorutut isigineqartariaqartoq video atorlugu apersuinnerit ingerlanneqartarnissaat, meeqqamut pitsaanerpaaq anguniarlugu. Allannguutissatullu siunnersuummi tamanna qitiutillugu anguniarneqarsorinarpoq, tassami meeqqap toqqissisimananngitsumik avatangiiseqarluni misigisaminik oqaluttuarinneqattaarnissaa taamaalilluni pinngitsoortinneqassamat. Meeqqamut pitsaanerpassatut aamma isumaqarfiginarpoq paslsaasup/unnerluutigineqartup meeqqap apersorneqarnera najuuffigisinnaanngimmagu, taamaallaalli apersuereernerup kingorna videomut immiussaq takusinnaallugu, meeqqamillu apersueqqittoqassatillugu apersuinissap kinguarsarneqarsinnaannginnera.

Allannguutissatut siunnersuut tamaallaat meeqqanut aqqaneq-marluk tikillugit ukiulinnut tunngavoq. Meeqqat illersuisuatut innersuussutigerusuppara suliani taamaattuni video atorlugu apersuinnaaneq meeqqanut angajulliunerusunut inuusuttuaqqanullu aamma periarfissiissutigineqassasoq, taamaalilluni pisut immikkut ittut kisilsa pissutigineqat meeqqap inerlartornera aamma tarnimigut qanoq issusaa isigalugit periarfissiissutigineqarsinnaalluni. Tamatumunnga tunngatillugu meeraq aallaavigaara, isumaqarlunqalu nivarsiaqqamut nukappiaqqamulluunnit 14-inlk ukiulimmut aqqaneq-marlunnik ukiulittut kingunerluutaasinnaatigisoq toqqissisimananngitsumi aamma pasillerneqartup/unnerluutigineqartup saavani kinguaassiuutitigut kannguttaatsullorfigitlissimaneq pillugu oqaluttuassalluni. inuusuttuaqqap tarnimigut ikilerneqarnerata annertunerulerneranik misigisaq tamanna kinguneqarsinnaammat.

Naalagaaffilit Peqatigilt Meeqqat pillugit Isumaqatigilissutaanni meeraq tassaatinneqarpoq inuk 18-it ataallugit ukiulik. Meeqqanut tunngatillugu immikkut pisussaaffeqarpugut, meeqqamullu pitsaanerussaaq salllutittussaallugu, kiisalu illersorneqarnissaat isumassorneqarnissaallu qulakkiissallugu.

Taamaattumik Innersuussutigissavara video atorlugu apersulnemi uklut killigitinneqartut qaffanneqarnissaasa sullissutigineqarnissaat, soorlu assersuutigalugu Finlandimi, Sverigemi Islandimilu 15-inut killeqartinneqartoq, imaluunnit Norgemi 16-inut killeqartinneqarluni. Innersuussutigaara killiliunneqartoq minnerpaamik 15-inik ukiulinnut allanngortinneqassasoq.

Kalaallit Nunatsinni Meeqqat Illuat Saaffik pigereerparput, qajassuartumik meeqqanik apersulnemi avatangiiseqarlunilu sullaqarsinnaasunik sullisoqartumik, taamatullu sinerissami Illoqarfinni ilaqutarinnut sullissiveqarfiusuni video atorlugu apersulnemi Ingerlatsisoqarsinnaalluni. Tamanna tunngavigalugu Innersuussutigerusuppara meeqqanut angajullinerusunut, inuusuttuaqqanullu misligisimasaminnik artornartunik apersoneqarnissaminnut iluaqutaasussamik periarfissat tamakku atorluarnissaannut aqqutissiuussisoqqaqullugu.

Børnetalesmandens hørings svar til forslag om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland.

Jeg har modtaget "*Forslag til ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland*" i høring ved skrivelse af 20.12.13. Ændringsforslaget forholder sig både til ændringer, som vedrører voksne i psykiatrien, regler om omgørelse af påtaleopgivelser og tiltalefrafald, samt regler i forhold til optagelse og anvendelse af videoafhøring af børn.

Jeg vil alene forholde mig til den del af ændringsforslaget, som omhandler videoafhøring af børn og børns møde med retssystemet.

Helt overordnet mener jeg, at videoafhøring i forbindelse bestemte straffesager f.eks. sager om seksuelle overgreb mod børn må være en selvfølge for at varetage barnets bedste. Dette fokus synes også at ligge til grund for forslaget, idet det sikres, at barnet ikke tvinges til at fortælle om sine oplevelser igen og igen i utrygge omgivelser. Det vurderes også at være til barnets bedste, at mistænkte/sigtede ikke kan overvære afhøringen, men udelukkende kan gennemse videooptagelsen efterfølgende og at en eventuel genafhøring af barnet ikke kan trækkes tidsmæssigt ud.

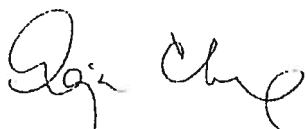
Den foreslåede ændring gælder kun i forbindelse med sager om børn op til 12 år. Jeg vil som Børnetalesmand opfordre til, at videoafhøring i sådanne sager også bliver en mulighed for større børn og unge, således at det ikke kun er særlige omstændigheder - herunder barnets udvikling og psykiske tilstand - som giver mulighed for dette. Mit perspektiv er i denne sammenhæng barnets perspektiv, og jeg mener, at det kan være lige så traumatiserende for en 14-årig pige eller dreng, at skulle fortælle om et seksuelt overgreb i utrygge omgivelser og foran den mistænkte/sigtede, som det vil være for en 12-årig. Det kan være en oplevelse, som giver den unge ekstra ar på sjælen.

i FN's Børnekonvention defineres et barn, som et menneske under 18 år. Overfor børn har vi en særlig forpligtelse til at lade barnets tarv komme i første række, og sikre beskyttelse og omsorg. Det gælder derfor også større børn og unge.

Jeg anbefaler derfor, at der arbejdes på at få aldersgrænsen for videoafhøring i sådanne sager sat højere, som f.eks. i Finland, Sverige og Island, hvor grænsen er 15 år eller Norge hvor grænsen er 16 år. Jeg anbefaler, at grænsen som minimum sættes op til 15 år.

Vi har i Grønland allerede Børnehuset Saaffik, som har rammerne og fagkundskaben til at sikre en skånsom afhøring af børn, ligesom det er muligt at foretage videoafhøring på kysten i de byer, hvor der er familiecentre. Jeg vil derfor opfordre til, at der skabes mulighed for at bruge disse rammer til gavn også for de større børn og unge, som skal afhøres om de svære oplevelser, de har haft.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga / Med venlig hilsen

Aaja Chemnitz Larsen
Meeqqat Illersuisuat - Børnetalsmand

KANUKOKA

Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat • De Grønlandske Kommuners Landsforening

Departementet for Familie og Justitsvæsen

Ulloq/Dato: 24.01.14

J. nr.: 91.00

Høringssvar til udkast til ændring af kriminalloven og retsplejeloven

Departementet for Familie og Justitsvæsen har anmodet KANUKOKA om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland.

KANUKOKA har videresendt departementets høring til kommunerne, og har i den forbindelse modtaget høringssvar fra Kommuneqarfik Sermersooq og Qeqqata Kommunua, som vedlægges dette høringssvar.

KANUKOKA kan tilslutte sig de foreslåede ændringer af kriminalloven og retsplejeloven. Hvad angår de foreslåede ændringer af retsplejeloven om anvendelse af videoafhøring af børn ses forslaget at svare til reglerne i den danske retsplejelov, ligesom lovændringen vil betyde at en anvendt praksis om videohøring af børn siden 2002, vil blive implementeret direkte i retsplejeloven for Grønland.

Hvad angår forslaget om regler om videoafhøring af børn er KANUKOKA enig i Kommuneqarfik Sermersooqs betragtninger om at genafhøring af børn alene bør ske i særlige tilfælde af hensyn til barnets tarv. Hvad angår de aldersmæssige vurderinger af hvornår et barn kan afhøres ved videoafhøring, har KANUKOKA med tilfredshed noteret sig, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at afhøring i form af videoafhøring kun foretages på børn på 12 år eller derunder, men at der kan foreligge særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, der bevirker, at der foretages videoafhøring af også ældre børn.

KANUKOKA har ikke yderligere bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Martha Abelsen
Formand

Kommuneqarfik Sermersooq

Meeqqanut, Ilaqutariinnut Atuarfeqarnermullu Ingerlatsivik/
Forvaltningen for Børn, Familie og Skole

Ullaq: 22-01-2014
Sagsbehandler: ajoe
Tlf.: (+299) 36 73 26
Mail: ajoe@sermersooq.gl

Kanukoka
postbox 10
3900 Nuuk

Høringssvar om forslag til lovændring af kriminallov og retsplejelov for Grønland

Kommuneqarfik Sermersooq's høringssvar til forslag om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland

Kommuneqarfik Sermersooq har ingen bemærkninger til de foreslåede ændringer af kriminalloven for Grønland.

Bemærkninger til de foreslåede ændringer i retsplejelov for Grønland:

Det foreslås i udkastet til ændringer i retsplejeloven for Grønland, at der indføres udtrykkelig hjemmel til at benytte videoafhøringen som bevis under sagen. Endelig foreslås det, at sigtedes adgang til at overvære retsmøder ikke skal gælde for retsmøder, som efter rettens bestemmelse gennemføres med henblik på videoafhøring af et barn.

Lovændringerne vil bl.a. betyde, at praksis med videoafhøring af børn, som siden 2002 har været anvendt i Grønland nu bliver implementeret i retsplejeloven for Grønland.

De foreslåede ændringer af retsplejeloven vil hvis de vedtages betyde, at der i den grønlandske retsplejelov indføres regler om beskikkelse af en forsvarer for den mistænkte/sigtede før en videoafhøring af et barn. Forsvareren vil være forpligtet til at overvære videoafhøringen af barnet fra monitorrummet. I lovændringen vil det ligeledes blive slået fast, at den mistænkte/sigtede ikke skal have adgang til at overvære videoafhøringen fra monitorrummet.

Den mistænkte/sigtede skal efterfølgende have adgang til at gennemse videooptagelsen af afhøringen, ligesom vedkommende skal kunne bede om en genafhøring af barnet. Den mistænkte/sigtede har med andre ord ikke et retskrav på at få foretaget en genafhøring af barnet, men kan udtrykke ønske om at der foretages en genafhøring. Hvem bestemmer i givet fald, om der skal foretages en genafhøring af barnet?

Der bør efter Kommuneqarfik Sermersooq's opfattelse ligge tungtvejende årsager til grund for at bede om en genafhøring af et barn. Det bør kun ske, som det også hedder på side 32, hvis det findes rimeligt begrundet for at den mistænkte/sigtede kan varetage sit forsvar. Ved en genafhøring vil barnet ikke

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Kuussuaq 2 Postboks 1005 3900 Nuuk
Tlf: 347000 Fax: 324187
kommuneqarfik@sermersooq.gl www.sermersooq.gl

Ammasarfitt
Ataa. - Piri, 10.00-15.00
Sisamangorneq 12.00-17.00
Tallimangorneq 10.00-12.00

Åbningstider
Man. - Ons. 10.00-15.00
Torsdag 12.00-17.00
Fredag 10.00-12.00

GER-nr. 31290937
Bankkonto 6471-1000052
PBS-kreditor nr 01938681

alene få gentaget sine lidelser, barnet vil også kunne føle det ikke bliver troet på. Således vil en genafhøring kunne medvirke til, at underminere barnets oplevelse. Myndighederne skal være opmærksomme på at sikre barnets tarv/rettighed.

Ifølge de foreslåede ændringer til retsplejeloven kan der foretages videoafhøringer, som benyttes som bevis i straffesager, hvis der er tale om afhøring af et barn på 12 år eller derunder. Dvs. et 13 årigt barn kan blive bedt om at møde op i retten og afgive vidneforklaring, og dermed skulle konfronteres med den person, som har krænket barnet. Det vil være en voldsom oplevelse for barnet, det vil derfor være relevant at diskutere en ændring af aldersgrænsen for at beskytte barnet.

Med få tilføjelser hilser Kommuneqarfik Sermersooq ændringerne i retsplejeloven for Grønland velkommen.

Inuussiarnersumik Inuulluaqqusillunga /

Med venlig hilsen

Søren Vaibæk

Forvaltningsdirektør

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Qeqqata Kommunia

Ulloq / Dato
All. nr. / Brev nr.
J. nr.
Sull. / Sagsbeh.

23. januar 2014
14-00-01-4
91.00
LAJK lok. 7313

KANUKOKA
Box 10
3900 Nuuk

Att.: Bjarne Petersen

**Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni
eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnerannik inatsisissamat siunnersuut
(Tarnimiklut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq**

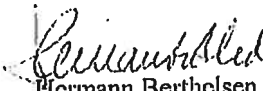
Qeqqata Kommunia allannguutissamat oqaaseqaatissaqanngilaq.

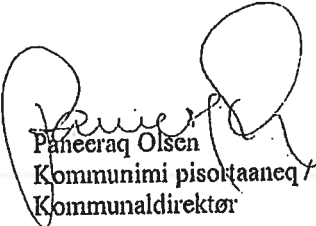
-----oo00o-----

**Høring om forslag til: Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland
og retsplejelov for Grønland
(Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og
videoafhøring af børn m.v.)**

Qeqqata Kommunia har ingen bemærkninger til ændringsforslaget.

Inussiarneraumik inuulluaqqusilluta / Med venlig hilsen

Hermann Berthelsen
Borgmesteri /
Borgmester

Páneraq Olsen
Kommunimi pisortaaneq /
Kommunaldirektør

Kommunip allaffia
Kommunikatoret
Postboks 1014
DK-3911 Sisimiut
Grønland

Telefon 70 21 00
Telefax 70 21 77
E-mail qeqqata@qeqqata.gl

Giro Sisimiut 1071408
Giro Maniitsoq 5162807
Grønlandsbanken
6471-2020219

Annasarfitt: Atas., inarl., sis. aamma taff. 10-14
pingasunngomerni matoqqasarpoq.
Maniitsumi/Sisimiuni Innuttaasunik Kiffartuussivik
sis. 10 - 17.
Ábningstíðir: Man., tirs., tors. og fr. 10-14.
Ons, lukket.
Borgerservice i Maniitsoq/Sisimiut tors. 10-17

Fra: Claus Arnhoist Christensen
Sendt: 30. december 2013 17:13
Til: Officiel post til IIAN; Ellen Kjærgaard
Cc: Officiel post til ISIIN
Emne: SV: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Departementet for Erhverv, Råstoffer og Arbejdsmarked har ingen bemærkninger til det fremsendte udkast.

Inussiarnersumik Inuulluaqusillunga . Med venlig hilsen . Best regards

Claus Arnholst Christensen
Jurist/Master of Law

 Beskrivelse:
Nanog_logoalt_rgb

Toqq./phone direct: +299 346824
Email: cach@nanog.gl

Fra: Officiel post til ISIIN
Sendt: 23. december 2013 14:40
Til: Claus Arnholst Christensen
Emne: VS: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Fordeling af poste efter postmøde den 23/12-2013

Til videre foranstaltning også gemt i Captia.

Fra: Ellen Kjærgaard
Sendt: 20. december 2013 09:36
Til: Officiel post til ISIIN; Officiel post til IIKNN; Officiel post til PAN; Officiel post til IN; Officiel post til Departementet for Finanser; Departementet for Miljø og Natur; Officiel post til APNN Naalakkersuisoqarfik; Officiel post til GOVSEC; kanukoka@kanukoka.gl; Officiel post til Saaffik; Mio; info@humanrights.gl
Emne: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Hermed fremsendes forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn) i høring.

Rigsombudsmanden i Grønland har på foranledning af Justitsministeriet bedt Departementet for Familie og Justitsvæsen om at sørge for en udtalelse om ikraftsættelse af loven i Inatsisartut. I den forbindelse sendes forslaget i høring til interessenter i Grønland.

Høringssvarene skal sendes til iiian@nanog.gl senest den 24. januar 2014.

Lovforslaget skal fremlægges på forårssamlingen 2014.
Inussiarnersumik Inuulluaqusillunga/Venlig hilsen
Ellen Kjærgaard
Cand.Jur / Master of Laws

✕ Beskrivelse:
[http://nanuaraq/upload/kardines%
20mappe/untitled.bmp](http://nanuaraq/upload/kardines%20mappe/untitled.bmp)

Ilaqutarlinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik/
Departementet for Familie og Justitsvæsen/
Ministry of Family and Justice
Toqq. direct: +299 34 5339
Email: elkj@nanuq.gl
[Http://www.naalakkersuisut.gl](http://www.naalakkersuisut.gl)

Fra: Ajâja Bastiansen
Sendt: 21. januar 2014 12:00
Til: Officiel post til IIAN
Emne: hørings svar lov om ændring af kriminallov og retsplejelov for grønland

Vedr.: Forslag til lov om ændring af Kriminallov for Grønland og Retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov overfor retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn)

Departementet for Sundhed og Infrastruktur har ingen bemærkninger til lovforslaget

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga • Best regards

Ajâja Bastiansen

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik
Departementet for Sundhed og Infrastruktur
Ministry of Health and Infrastructure
Box 1160 – 3900 Nuuk

Toqq. Direct: +299 346606

Email: abas@nanoq.gl

 [nanok](#)

Fra: Katrine Hjelholt Nathanielsen <Katrine@mibb.gl>
Sendt: 22. januar 2014 21:25
Til: Officiel post til IIAN
Emne: Vedr: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Til rette vedkommende,

Mange tak for muligheden for at afgive hørings svar på Lov om ændring af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Meeqqat Inuunerissut / Bedre Børneliv har desværre ikke ressourcer pt. til at afgive hørings svar.

mange hilsner
 Katrine

Katrine Hjelholt Nathanielsen

Meeqqat Inuunerissut/Bedre Børneliv
 Siullittaasoq / formand
 Mail: katrine@mibb.gl
 Mobil: +299 56 23 79

www.mibb.gl

Fra: Qivioq Nivi Løvstrøm [qnlo@mio.gl]
Sendt: 20. december 2013 10:48
Til: Aaja Chemnitz Larsen; anm@advokat.gl; finn@meinel.gl; jalma@greenet.gl; leif@knapk.gl; kun@greenet.gl; Kathrine Kjærgaard (kak@teachnet.gl); Anita Hoffer; britta@paulsen.gl; ujoorsi@gmail.com; ivanajosefsen@hotmail.com; Christina Møller; Inge Olsvig Brandt; faol@sanilin.gl; Katrine Hjelholt Nathanielsen; Susie Marthin Kjeldsen; kriegel@greenet.gl
Cc: Pernille Levinsky Jensen
Emne: VS: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Ilaasortanut,
 Ingerlateqqippara Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allangortinneqarnerannik inatsisissamut siunnersuut (Tarnimikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaallissummik iliuseqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata tarnimikkut nappaatilinnut pinerluuteqarsimasunut aamma meeqqat video atorlugu killisiorneqarnerannut il.il. atorneqarsinnaanera).

Tusarniaanermut akissutit iiian@nanog.gl –imut kingusinnerpaamik januarip 24-ani 2014 nassinneqassapput.

Inatsisimut siunnersuut Inatsisartut 2014-imi upernaakkut ataatsimiinneranni saqqummerneqassooq.

Til rådsmedlemmer,

Hermed fremsendes forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn) i høring.

Rigsombudsmanden i Grønland har på foranledning af Justitsministeriet bedt Departementet for Familie og Justitsvæsen om at sørge for en udtalelse om ikraftsættelse af loven i Inatsisartut. I den forbindelse sendes forslaget i høring til interessenter i Grønland.

Hørings svarene skal sendes til iiian@nanog.gl senest den 24. januar 2014.

Lovforslaget skal fremlægges på forårssamlingen 2014.

Inuss. Inuull./Best regards/Med venlig hilsen

Qivioq Nivi Løvstrøm

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Human Rights Council Greenland
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Postboks 1290
Issortarfimmut 1A
3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat - Greenland - Grønland

Tel: +299 34 69 47
Mail: info@humanrights.gl
Web: www.humanrights.gl (site under construction)

Fra: Ellen Kjærgaard [<mailto:elkj@nanoq.gl>]

Sendt: 20. december 2013 09:36

Til: Officiel post til ISIIN; Officiel post til IIKNN; Officiel post til PAN; Officiel post til IN; Officiel post til Departementet for Finanser; Departementet for Miljø og Natur; Officiel post til APNN Naalakkersuisoqarfik; Officiel post til GOVSEC; kanukoka@kanukoka.gl; Officiel post til Saaffik; Mlo; info@humanrights.gl

Emne: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.

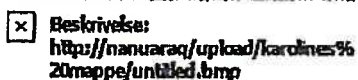
Hermed fremsendes forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn) i høring.

Rigsombudsmanden i Grønland har på foranledning af Justitsministeriet bedt Departementet for Familie og Justitsvæsen om at sørge for en udtalelse om ikraftsættelse af loven i Inatsisartut. I den forbindelse sendes forslaget i høring til interessenter i Grønland.

Hørings svarene skal sendes til ian@nanoq.gl senest den 24. januar 2014.

Lovforslaget skal fremlægges på forårssamlingen 2014.

Inusslarnersumik Inuulluaqqusillunga/Venlig hilsen
Ellen Kjærgaard
Cand.jur / Master of Laws

<https://nanuaraq/upload/carolines%20mappe/untitled.bmp>

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik/
Departementet for Familie og Justitsvæsen/

Ministry of Family and Justice
Toqq. direct: +299 34 5339
Email: elki@nanog.gl
[Http://www.naalakkersuisut.gl](http://www.naalakkersuisut.gl)

Fra: Kim Blokbo
Sendt: 11. januar 2014 11:47
Til: Ellen Kjærgaard
Emne: VS: Høring af lov om ændr. af kriminallov og retsplejelov for Grønland.
Vedhæftede filer: Udkast til lovforslag om ændring af kriminalloven og retsplejeloven_endelig kal era.docx; Udkast til lovforslag om ændr af kriminallov og retsplejelov_endelig dk.docx

Tilbagesendes til Departementet for Familie og Justitsvæsen, idet udkastet til lovforslag ses ikke at give Formandens Departement anledning til bemærkninger.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusilunga - Med venlig hilsen

Kim Blokbo

Inatsisilerinermi pisortaq – Retschef

Naalakkersuisut Sjulittaasuata Naalakkersuisoqarfia

Postbox 1340

3900 Nuuk

Greenland

E-mail: kimb@naaoq.gl

Oqarasuaat/Tlf.: + 299 345131

Oq. angallattariaq/Mobil: + 299

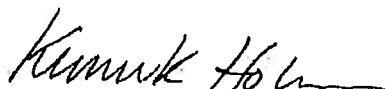
Departementet for Familie og Justitsvæsen
Att.: Ellen Kjærgaard

ANNN Høringssvar vedr. Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland

Departementet for Finanser og Indenrigsanliggender (ANNN) har modtaget en høring vedr. Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland (Anvendelse af den grønlandske psykiatrilov over for retspsykiatriske patienter og videoafhøring af børn m.v.)

ANNN har ingen bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Kunuk Holm
AC-Fuldmægtig

27. januar 2014
Sagsnr. 2014-094089
Dok. Nr. 1467777

Postboks 1037
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 60
E-mail: oed@nanoq.gl
www.nanoq.gl

BILAG 3

Rigshospitalet

Børnerådet

Justitsminister Karen Hækkerup
Slotsholmsgade 10
1216 København K

13. december 2013

Kære Karen Hækkerup

Stort tillykke med posten som justitsminister. Vi har allerede store forhåbninger til, hvad ministeriet, med dig ved roret, vil udrette for at forbedre børns retsstilling og vilkår i Danmark.

Vi skriver til dig, fordi vi gerne vil gøre dig opmærksom på en sag, som vi er sikre på, at du med din store indsigt og engagement i børns forhold vil være med til at gøre noget ved!

Det handler om børn, der har været udsat for seksuelle overgreb og deres møde med det danske retssystem. Kernen i sagen er, at børnene svigtes i systemet, sådan som det er skruet sammen i dag.

Vi har for nylig lavet en undersøgelse blandt en gruppe piger, der alle har vidnet - eller skal vidne - som offer i sager om seksuelle overgreb.

Undersøgelsen tydeliggør et billede, vi allerede havde konturerne af. Det er et billede af et retssystem, der ikke er gearet til at håndtere børn, der har været ofre for seksuelle overgreb, og som ofte - uden at ville det - påfører barnet yderligere skade. Det er et billede af børn, der udsættes for meget langvarige retssager og en somme tider alt for hårdhændet behandling, hvor der ikke tages hensyn til deres særlige behov.

Vi mener derfor, at der er brug for at ændre systemet til fordel for børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, ligesom man har gjort i vores nordiske nabolande.

Videoafhøring frem for afhøring i retten

Det danske retssystem kræver i dag, at børn, der skal vidne i sager om seksuelle overgreb, skal møde personligt op som vidne i retten, hvis de er over 12 år. Og somme tider endda også når de er 12 år. Det er en alvorlig og helt unødvendig belastning for det enkelte barn. Børn bliver trukket gennem retssager, hvor de skal fortælle om overgrebet igen og igen, og de risikerer at skulle gennem afhøringer, hvor deres troværdighed bliver uretmæssigt betvivlet. De risikerer, at den, der har begået overgrebet, er til stede i retssalen, og de risikerer at måtte vente i op til flere år på at få sagen afsluttet.

De børn, vi har talt med, fortæller, at det er en meget svær situation. De føler det som en voldsom psykisk belastning at skulle forklare sig i en retssal foran mange mennesker og evt. blive konfronteret med den, der har begået overgrebet. Nogle af børnene forklarer, at fremmødet i retssalen er så belastende, at de ikke får fortalt alt det, de gerne ville have fortalt.

Børn på 12 år eller derunder er anderledes stillet. De behøver nemlig ikke møde op i retten, men kan i stedet afgive vidneforklaring i en afhøring, der videofilmes og fremvises i retssalen. Den videooptagede afhøring finder sted kort tid efter, at overgrebet er blevet anmeldt. Det betyder, at barnet kan nøjes med at afgive forklaring én gang, og at barnet skånes for den voldsomme situation, det er at skulle fortælle om overgrebet i en retssal. Videoafhøringerne foretages af en politibetjent med særlig uddannelse og erfaring i at håndtere børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb. Det er med til at sikre, at afhøringen bliver så skånsom som muligt for barnet.

Hvis barnet er fyldt 13 år, skal der være tale om helt særlige omstændigheder for at benytte videoafhøring som metode. Det kan fx være forhold omkring barnets udvikling og modenhed eller psykiske tilstand, men det er en mulighed, der i praksis benyttes yderst sjældent.

Der er ingen tvivl om, at videoafhøring nedsætter barnets risiko for at få yderligere psykiske mén med i bagagen. Vi nedsætter også risikoen for, at barnet afgiver uklare, ufuldstændige eller misvisende forklaringer i retssalen. Derfor bør aldersgrænsen for, hvornår man kan videoafhøres, hæves til 15 år. Sådan har man gjort i både Sverige, Finland og Island, og i Norge har man hævet den til 16 år.

Sager med børn som ofre skal prioriteres højere

Flere af de børn, der indgår i undersøgelsen, fortæller, at ventetiden op til retssagen er noget af det, der slider mest på dem. Der kan være tale om ventetider på hele og halve år. Børnene giver udtryk for, at de har svært ved at lægge overgrebet bag sig, så længe retssagen står på.

Retssagen står foran dem som noget frygtindgydende og angstprovokerende – ikke mindst fordi de har et begrænset kendskab til retssystemet.

Den lange ventetid belaster barnet på flere måder. Især fylder frygten for ikke længere at kunne huske vigtige og væsentlige detaljer fra overgrebet. Børnene er fanget i et dilemma mellem ønsket om at ville glemme og ikke tænke på overgrebet og frygten for at glemme og dermed blive utroværdige vidner.

Oftestår retssagen i vejen for, at barnet kan få bearbejdet de overgreb, han eller hun har været udsat for.

Derfor mener vi, at retssager, hvor børn udsat for seksuelle overgreb er involveret, bør prioriteres langt højere i retssystemet. Vi bliver nødt til at tage hensyn til, at børn ikke har de samme redskaber som voksne til at håndtere den

svære situation, det er at skulle vidne i en retssag, og den frygt og usikkerhed, der følger med ventetiden.

Systemet skal tage større hensyn til børnene

Vores undersøgelse peger på, at politiets måde at spørge på kan plante skyldfølelser i barnet. Det giver efterfølgende barnet en følelse af ikke at blive troet, af selv at være skyld i overgrebet, og af at politiet ikke er på deres side. Nogle børn oplever også, at forsvarerne er endog meget ubehagelige i deres måde at spørge på i retssagen.

Børn og unge, der er blevet svigtet, misbrugt og gjort fortræd, skal ikke mødes af et system, der gør ondt værre. Som retssystemet fungerer i dag, ser det ud til, at vi i forsøget på at yde ofrene retfærdighed risikerer at påføre dem unødvendige belastninger, der forlænger og forværrer virkningerne af det overgreb, de har været udsat for. Ud fra et ønske om at hjælpe børnene tvinger vi dem ind i et system, der er skabt til voksne i en voksenverden, og som ikke er i øjenhøjde med de børn, de tager imod.

Derfor vil vi opfordre dig til at ændre retsplejeloven og få hævet aldersgrænsen for, hvornår børn skal vidne i retten, så børn over 12 år beskyttes mod urimeligt lange ventetider og forsinkelse af deres bearbejdning af overgrebet.

For nylig blev der taget et vigtigt skridt mod en bedre beskyttelse af børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb med etableringen af de såkaldte Børnehuse i de fem regioner. Børnehusene samler udredningen af et barn, der har været udsat for overgreb, ét enkelt sted. Det betyder kort sagt, at sagkundskaben nu skal komme til børnene i stedet for omvendt – de udsatte børn skal ikke længere fragtes rundt til læger, politi, psykologer, osv.

Børnehusene er en oplagt ramme for at foretage videoafhøringer af børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb – og denne mulighed bør også gives til børn over 12 år.

Vi vil også opfordre dig til at melde klart ud til domstolene, at sager om overgreb på børn og unge skal ekspederes hurtigt gennem systemet.

Vi håber også, at du sammen med os vil indgå i en dialog med de relevante parter for at finde ud af, hvad der skal til for, at man i retsvæsenet og politiet får de børnefaglige kompetencer til at kunne støtte børnene.

Med venlig hilsen

*Per Larsen, Formand for Børnerådet og Helene Almind Jansen, Psykolog og
Forskningskoordinator, Center for Seksuelle Overgreb, Rigshospitalet*